

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

CİLT : 18

Birinci inikat
1 - XI - 1933 Çarşamba

Mündericat

	Sayıfe		Sayıfa
1 — Havale edilen evrak	2	ları	4
2 — Nutuklar	2	3 — İntihaplar	4
1 — Reiscümhur Gazi Hazretlerinin nutuk-		1 — Riyaset intihabı	4
ları	2	2 — Reisvekilleri, İdare âmirleri ve kâtip-	
2 — Reis Kâzım Paşa Hazretlerinin nutuk-		ler intihabı	4

1 — HAVALE EDİLEN EVRAK

Lâyhalar

1 — Devlet demiryolları ve limanları umum müdürlüğünün 1930 senesi son hesabı hakkında kanun lâyihası (Divanı Muhasebat encümenine)

2 — Hazineye ait bazı alacakların affi hakkında kanun lâyihası (Bütçe encümenine)

3 — Hudut ve sahiller sıhhat umum müdürlüğünün 1932 senesi son hesabı hakkında kanun lâyihası (Divanı Muhasebat encümenine)

4 — Menemen hâdisesinde şehit edilen Kubilâyin annesine maaş tahsisi hakkında kanun lâyihası (Bütçe encümenine)

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati :: 14

MUVAKKAT REİS — Esat B.

MUVAKKAT KÂTIPLER : Ziya Gevher B. (Çanakkale), Hamdi B. (Mersin), Avni Doğan B. (Yozgat), Ali B. (Rize)

REİS — Efendim yoklama yapılacaktır.
(Yoklama yapıldı)

REİS — Ekseriyet vardır.

NUTUKLAR

1 — *Reisicümhur Gazi Hazretlerinin nutukları*

REİS — Şimdi Reisicümhur Hazretleri nutuklarını irat buyuracaklardır efendim.

(Reisicümhur Mustafa Kemal Hazretleri sürekli ve şiddetli alkışlar arasında kürsüyü işgal buyurmuşlardır.)

Büyük Millet Meclisinin Muhterem azası,

Büyük Millet Meclisinin dördüncü devresinin üçüncü toplanma yılını açıyorum. Milletnin muhterem vekillerini derin saygılar ve sevgilerle selâmlarım (Alkışlar).

Bu sene Cümhuriyetin onuncu yılını kutulamakla bahtiyar olduk (Alkışlar). Milletimizin gösterdiği taşkın sevinçler, gönüllerimizi iftiharla doldurdu. Cümhuriyetin feyizleri, ülkenin her bucağında canlandırıldı. Millet, geçen on senelik Cümhuriyet eserlerini, topluca, gözden geçirdi ve gerçekten sevinmeğe ve öğrenmeğe hakkı olduğunu gördü (Alkışlar).

Arkadaşlar,

Geçen on sene, gelecek devirler için, bir başlangıçtan başka bir şey değildir. Bununla beraber, eski devirlerin tarihi karşısında, Cümhuriyetin, bu on senesi, eşi görülmeyen bir diriliş ve göz kamaştırıcı, bir ileri atılış abidesidir. (Alkışlar).

Muhterem Millet Vekilleri;

Bu toplanma yılında, milletnin engin tezahuratından geniş ilhamlar alarak çalışmağa başlıyoruz. Karşılaşacağımız zorlukları yenmek

için, gayretlerimizin ve fedakârlıklarımızın, geniş olmasına, azim ve irademizin sağlam bulunmama ihtiyacımız gittikçe daha çok olacaktır.

İktisadî cihazımızı kurmak lüzumu, her gün, daha mübrem ve müstacel bir mahiyet alıyor.

Gerçi, ziraî mahsullerimizin, cins ve miktarı üzerindeki terakkilerimiz, milletimizi oldukça geniş ve her halde emin bir vaziyete koymuştur.

Bütün fakültelerle beraber açılmış olan yüksek ziraat enstitüsünün yetiştireceği yüksek mühendislerin, ileride, memlekete faydalı olacıklarına şüphe yoktur.

Sanayideki teşebbüsler dahi, teşvik edecek ve cesaret verecek mahiyettedir. Fakat memleketin mübrem sanayiinin kurulması bitmedikçe, her noktai nazardan, yürek istirahatı duymamıza imkân yoktur. Bu sebeple, memleketin smai tecizatını, tamamlamak için, bütün gayret ve dikkatinizi celbetmeği yerinde buluyordum.

Efendiler;

Cihanın iktisadî vaziyeti henüz eyiliğe doğru fazla ümit vermemektedir. Malî vaziyet, bu sebeple de, büyük alâkanızı davet edecektir. Geçen seneki bütçe tahminlerinin varidat noktai nazardan tamamen tahakkuk etmiş olduğu anlaşılmıştır. Fakat, içinde bulunduğumuz sene varidatının nasıl tahakkuk edeceği hakkında, henüz bir hüküm verilecek zaman geçmedi. Her halde bütçe muvazenesini muhafaza ve temin etmek için Yüksek heyetinizin her tedbiri almağa, bilhassa ehemmiyet vereceğine eminim.

Açık bir bütçenin, hesapsız mahzurlarını iyi bilen Büyük Millet Meclisinin, muvazene yolunda katî karar sahibi bulunması, Devletin malî ve hatta umumî siyaseti için büyük teminattır.

Arkadaşlar; Üniversite tesisine verdiğimiz ehemmiyeti beyan etmek isterim. Yarım tedbirlerin kısır olduğuna şüphe yoktur. Bütün işlerimizde olduğu gibi maarifte ve kurulan Üniversitede de radikal tedbirlerle yürümek katî kararımızdır.

Efendiler; beynelmilel münasebetlerin geçen sene zarfında sulh ve huzur noktai nazarımdan inkişafı, cihanın bir çok kısımlarında inşirah verici bir halde olmamıştır.

Beynelmielel iktisat ve silâhları bırakma konferanslarından da şimdiye kadar müsbet netice alınmamıştır. Milletimizin, müdafaa vasıta ve kuvvetlerine hususî ehemmiyet atfetmesi lüzumunu söylemek vazifemizdir (Alkışlar). Müteselli olabiliriz ki, sulh ülküsü; bizim içinde bulunduğumuz yakın muhitte, memnun olunacak terakkiler kaydetmiştir. Türkiye Cumhuriyeti beynelmilel sulh ve emniyeti kuvvetlendirmek için, kendi tesiri ve iktidarı olan sahada ve aynı arzuda olanlarla beraber, hayırlı faaliyetlerde bulunmuştur (Alkışlar). Londrada imzalanan, mütecavizin tarifi muahedeleri, beynelmilel ademi tecavüz fikrini tevsik eden diğer mukavelelere hakikî bir canlılık vermektedir. Büyük Millet Meclisinin bu mühim eseri takdir buyuracağına şüphe yoktur (Alkışlar).

Efendiler,

Bu sene, mümtaz bir Sovyet heyetinin cevap ziyaretini kabul ettik (Alkışlar). Bu ziyaretin onuncu yıl bayramına tesadüf ettirilmesi, iki memleket arasındaki münasebetlerin derin samimiyeti gösteren mesut bir vesile olmuştur. (Alkışlar).

İki memleketin çetin zamanlarında kurulmuş, on beş senedir türlü imtihanlardan, daha kuvvetli çıkmış bir dostluğun daima yüksek kıymeti haiz olması, beynelmilel sulh için değerli ve ehemmiyetli bir âmil olduğunda tereddüt edilemez (Alkışlar).

Balkanlarda münasebetlerimiz inkişafa mazhar olmuştur. Yunanistanın mümtaz Başvekilini ve nazırlarını kabul ettiğimiz esnada, dostça anlaşma paktı imza edildi. Başlıca hükmü, iki memleketin müşterek hudutlarını karşılıklı teahhüt altına alan bu mukavele Yunanistanla aramızda mütemadiyen artan dostluk ve emniyet rabıtasının neticesidir (Alkışlar). Bu muahede, denizde ve karada yüksek menfaatleri ve coğrafî rabıtaları bu kadar biri birine girmiş olan iki memleket için tabii ihtiyacın ifadesidir. Bu muahede, Balkanlarda dahi sulhun

ve umumî ahengin kuvvetli bir vasıtası olacaktır (Alkışlar).

Bulgaristanla dostluk ve emniyet münasebetlerinin artırılması için, biz bütün imkânları kullanmaktayız. İki memleket arasındaki bitaraflik ve hakem muahedesinin uzatılmasını deriş eden bir protokol, vekillerimizin komşu Hükûmete cevabi ziyaretleri esnasında imzalanmıştır. İktisadî ve siyasî münasebetleri inkişaf ettirmek, Cumhuriyet Hükûmetinin ciddi arzusudur.

Mütenekkiren seyahat eden Haşmetlü Yugoslavya Hükûmdarı ile, telâki vukuunu, mesut bir hâdise telâkki ederiz (Alkışlar).

Balkanlarda sulh ve huzur temennilerini, iki memleket arasında iyi münasebetler inkişafını ve bir ademi tecavüz muahedesini yapılması kararını tebarüz ettiren konuşmalardan, beynelmilel sulh ve emniyet ülküsü, yalnız, müstefit olmuştur.

Romanyanın değerli Hariciye nazırının resmî ziyaretini ve bu esnada iki memleket arasında ademi tecavüz ve hakemlik muahedesini imzalanmış olmasını memnuniyetle zikrederiz (Alkışlar).

Mütecavizin tarifi muahedesile ademi tecavüz ve tecavüze ademi iştirak ve tecavüzü takbih fikirlerini tebarüz ettiren muahedenin memleketler arasında hakikî bir emniyet havası yaratmakta olduğuna şüphe yoktur.

Macaristanın mümtaz Başvekilinin ve Hariciye nazırının ziyaretlerini çok samimiyet ve memnuniyetle karşıladık (Alkışlar). İki memleket arasındaki bitaraflik ve hakem muahedesini de uzatılmıştır. Milletlerimiz arasındaki kardeşçe duygular bu mesut vesilelerle taşkın bir surette gösterilmiştir (Alkışlar).

Muhterem Efendiler;

Balkanlarda ve orta Avrupadaki Devletler arasında Türkiye Cumhuriyeti ancak politikasının dürüst ve açık mahiyeti sayesinde, samimî mevkii muhafaza etmektedir (Alkışlar). Pek nâzik olan bu siyasetin icaplarını dikkatle göz önünde bulundurmaktayız.

Türkiye Cumhuriyetinin Diğer Devletlerle münasebetlerinin, aradaki muahedelerin hükümlerine ve beynelmilel dostluk icaplarına uygun olarak umumiyetle iyi olduğunu söyleyebilirim.

Aziz arkadaşlarım; Büyük Millet Meclisinin bu seneki çalışma devri mühim mevzularla doludur. Bir kaç yıldanberi, milli ve beynelmilel vaziyetler, her sene, bir evvelkinden daha ehemmiyetli olmaktadır. Yüksek basiretinizden memleket ve milletimiz; itimat ve emniyetle, yeni ve büyük feyizler beklemektedir.

Açmakta olduğunuz ikinci on yıllık devrenin ilk yılı yeni bir azim ve kudret devrinin parlak bir misali olacaktır (Ayakta sürekli alkışlar, şiddetli alkışlar, bravo, yaşa Gazi sesleri).